

O księżnej Annie z Przemyślidów, patronce Gimnazjum w Siechnicach

Królewna czeska z dynastii Przemyślidów. Pośmierci męża, Henryka Pobożnego, sprawowała prawdopodobnie przez jeden rok władzę regencyjną. Fundatorka klasztoru klarysek we Wrocławiu. Sprowadziła na Śląsk szpitalników z Czerwoną Gwiazdą, którzy w 1253 roku założyli Siechnice.

GENEALOGIA

Anna była córką króla czeskiego Przemysła Ottokara I i jego drugiej żony, Konstancji, córki króla węgierskiego Beli III. Księżna urodziła się w latach 1201-1204. Jej młodszym bratem był Wacław, król czeski, który panował od 1230 do 1253 roku. Anna wyszła za mąż za Henryka Pobożnego w latach 1214-1218. Zmarła 26 VI 1265 roku i pochowano ją w klasztorze klarysek we Wrocławiu.

POLITYKA

Dawniejsza literatura przyjmuje, że księżna-wdowa Anna, po śmierci swego męża Henryka Pobożnego w dniu 9 IV 1241 roku w bitwie z Tatarami, objęła na przeszło jeden rok rządy regencyjne w państwie. Pogląd ten jest oparty na podstawie kilku słów z Żywota księżnej Anny oraz dwóch dokumentów wystawionych przez księżną w 1242 roku. Pierwszy z nich został wystawiony dnia 8 V tego roku. Anna przyznała w nim benedyktynom z czeskich Opatowic las „Cressebor”. Oznajmiła także, że wszystko, co bracia zakonnicy osobistą pracą w tym lesie osiągną, będzie ich nienaruszalną własnością. W drugim z dokumentów, którego daty dziennej wystawienia nie znamy, ale wiadomo, z określenia Anny: maior ducissa, że było to prawdopodobnie po ślubie Bolesława Rogatki, księżna stwierdziła, że joannicy za ziemię, jaką utracili w wyniku lokacji Strzegomia, mają dostać obszar takiej samej wielkości. Starsza literatura stwierdzała, że Anna przejęła rządy ze względu na małoletniość jej synów. Ten pogląd jest nie do utrzymania, zważywszy że w chwili swej, śmierci Henryk Pobożny zostawił przynajmniej dwóch pełnoletnich, zdolnych do samodzielnych rządów, synów, tj. Bolesława Rogatkę, mogącego mieć wówczas 21 lat oraz Mieszka, który mógł liczyć lat 18. Mieszko niestety zmarł wkrótce w 1241 lub w 1242 roku.

FUNDACJE

Księżna Anna znana jest z uczestnictwa w trzech wrocławskich fundacjach: wspólnie z mężem Henrykiem Pobożnym sprowadziła do stolicy Śląska zakon franciszkanów, a już jako wdowa pozyskała dla miasta zakon klarysek oraz Krzyżowców z Czerwoną Gwiazdą. O franciszkanach wspominaliśmy przy okazji sylwetki Henryka Pobożnego. 13 XII 1256 roku papież Aleksander IV w specjalnej bulli skierowanej do biskupa wrocławskiego Tomasza i opata lubiąskiego Wilhelma zgodził się na założenie we Wrocławiu zakonu św. Klary Dużej pomocy księżnej Annie udzieliła w pozyskaniu tej zgody jej siostra, Agnieszka, przeorysza założonego przez nią samą około 1230 roku konwentu klarysek w Pradze.

Mając aprobatę głowy Kościoła, a także syna, księcia wrocławskiego Henryka III Białego, Anna w 1257 roku sprowadziła zakonnice do Wrocławia. Początkowo mniszki zamieszkały w drewnianym klasztorze. Konsekracja murowanego kościoła pod wezwaniem św. Klary nastąpiła bowiem w 1260 roku. Uroczystość celebrował biskup wrocławski Tomasz I. Kościół został wzniesiony już w stylu wczesnogotyckim.

Zakon Krzyżowców - Szpitalników z Czerwoną Gwiazdą, był zgromadzeniem laickim, żyjącym według reguły św. Augustyna, obejmującym mężczyzn oraz kobiety sprawujące opiekę nad chorymi. Nie posiadali w swym zakonie księży, więc obsługę duszpasterską sprawowali tutaj franciszkanie. Bracia Szpitalnicy przybyli do Wrocławia w latach 1243-1248 ze stolicy Czech, Pragi. Jednak faktycznie dopiero w 1253 roku Krzyżowcy otrzymali budynek szpitalny. Po roku 1265 do szpitala został przyłączony pałac dworu zmarłej właśnie księżnej Anny. Stał się on wówczas głównym budynkiem szpitalnym. Dzisiaj jest to, zachowany w zmienionej formie, gmach duszpasterstwa parafii św. Macieja, przy placu Nankera 17. Księżna Anna obie wymienione fundacje umiejscowiła na sąsiadujących od zachodu parcelach z klasztorem franciszkanów. Tak więc w latach 1240-1257 powstał we Wrocławiu kompleks trzech sąsiadujących ze sobą zgromadzeń zakonnych, mających duże znaczenie dla życia średniowiecznego miasta. Główna w tym zasługa księżnej Anny, żony Henryka Pobożnego.